

17 AĞUSTOS 1942

PAZARTESİ

Beşinci Yıl No. 1539

Yeni Sabah

GÜNDELİK SİYASİ HALK GAZETESİ

İDARE YERİ

Nuruosmaniye: No. 17
Telgraf: Yeni Sabah İstanbul
Telefon: 20795

Her Yerde 5 Kuruş

Hint müslümanlarının hareketleri

Müslüman dünyası tarihin bu devresinde kendi menfaatinin Demokrasi devletlerle müşterek olduğunu bilmeli ve ona göre hareketini tanzim etmelidir.

Yazan: HÜSEYİN CAHİD YALÇIN

Mecusi Hintli seffehinin hattı hareket karşısında Hint Müslümanlarının temkinli ve ciddi meslekleri çok bariz bir surette göze çarpıyor. Müslümanlar Hindistan'da büyük bir ekalliyet teşkil ederler. Fakat bu ekalliyet bütün Hindistan menfaatinin idrakte ve bu müşkül zamanda en doğru yolu tayin kabiliyetini göstermek de Mecusi ekseriyetinden çok üstün seviyede bulunuyor. Çünkü kongrenin verdiği sivil itaatsizlik kararına sürüklenmedikten başka şu sırada İngiliz idaresine karşı hiç bir zorluk çıkarmamaya da azmetmiş bulunuyorlar.

Bu da ötedenberi Hint Müslümanlarıyla Mecusilerin ayrı ayrı eski minasebetlerinin neticesi değil, müştereken Hindistan menfaatlerini takdir hususunda Müslümanların daha aklı ve dirayetli bulunmalarıdır. Hint Müslümanları bu hareketleriyle bütün Hindistanın şükran ve minnettarlığına hak kazanmışlardır. Onların doğru yolu tayin hususunda gösterdikleri isabetin bütün Hindistan'da ehemmiyetli bir tesir yapacağına şüphemiz yoktur. Çünkü Hint Müslümanları o kütada bir ekalliyet halinde bulunmakla beraber uzun müddet saltanat sürmüş Hint Müslüman devletlerinin memleket idaresi hususundaki tecrübelerine varis bulunuyorlar ve Hindistanın mukadderatında elan büyük bir tesir sahibi olmaları lityakatlarını isbat ediyorlar.

Hint Müslümanlarının bu nazik dakikalarda İngiltereye karşı gösterdikleri dostça hareket İngilterenin bütün İslam dünyasına karşı takip ettiği noktaya nazar üzerinde hayırlı tesirlerini hissettirmektedir. Her kalmayacağına eminiz. Mihver politikası Hindistan'da ağır bir darbe yiyor ve ehemmiyetli bir güçlüğüyle uğruyor. İngilterenin idaresi altında geniş Müslüman ilkelere bulundugunu gören Mihver devletleri İngilterenin ayağını kaydırıp kendileri Arap ve Müslüman dünyasına hakim kesilmek ve onları bir esir sürüşü halinde sömürmek için Müslüman dostu ve hâmis görünen politikasına pek ehemmiyet veriyorlar.

Alman imparatoru ikinci Vilhelm, ikinci Abdülhamit zamanında Suriyeye yaptığı seyahatte kendisini 300 milyon Müslümanın dostu ve hâmis ilan etmekle bu politikayı açığa vurmuştu. Son devirde Mussolini eski Alman imparatorundan geri kalmayı kendisi için bir noksan addederek Müslüman hâmilini ilanda bir fayda ummuştu. Fakat Şimali Afrika Müslü-

man ülkeleri üzerindeki istila hursını saklamasına imkân yoktur.

Bu harp çıkmadan evvel Mihverin gizli gizli devam eden tahrikatı harpten sonra tamamen açık olarak yapılmaya başlandı. Alman radyoları durup dinlenmeden Arap dünyasına ve bütün Müslümanlara dostluktan bahsetmeyi âdet etmişlerdir. Onların sözlerine inanılmak lâzım gelse, Mihverin sırf Müslümanları İngiliz zulmünden kurtarıp hürriyet ve istiklale kavuşturmak için harbettiklerine hükmedilebilir.

Hakikaten bu zanna kapılanlar, yahut Mihver cazibelerine düşkünlükten kendilerini alamayanlar haiz oldukları Müslümanlık sıfatını Mihverin hizmetine koymaktan çekinmemişlerdir. Bu Müslümanlar, gerek kendi vatanlarının, gerek bütün Müslümanlık dünyasının felâketini doğuracak bir hareket hazırlamak için Mihver hesabına çalışıp duruyorlar.

Hint Müslümanlarının itti-haz ettikleri hattı hareket ileri atılan bu propagandacların Müslüman dünyasını aldatmaya ve Mihverin başlangıcıyla muvaffak olamadıklarını isbat etmek itibariyle Hindistan hudutlarını da aşan bir ehemmiyet arz etmektedir.

Biz, eminiz ki, Hint Müslümanları kadar Arap diyarlarındaki Müslümanlar da hürriyet ve istiklale doğru yürüyecekleri yolun istenen hedefe kendilerini götürmesi için en iyi çare şu sırada İngilizlere dostluk ve bağlılık göstermekten ibaret olduğunu takdir edeceklerdir. Çünkü İngilizlerin mağlûp olacaktıkları farzedilse bütün Avrupa Hristiyan devletleriyle beraber bütün Müslümanlık dünyası da öyle bir tahakküm ve istibdat altında kalacaktır ki, bugünkü İngiliz nüfuzu bir cennet hayatı şeklinde tahassürle yâdedilecektir.

Halbuki bütün milletlerin elbirliğiyle ve samimi surette dostluğuyla temin edilecek İngiliz galebesi umumî hürriyet ve istiklalin galebesi olacaktır. Bu galebeden sonra umumî surette emperyalizm cereyanının ortadan bütün bütün kalkması bile ümit edilebilir. Fakat kalkmasa da emperyalizmin eski bildiğimiz sert ve zalim vasıfları devam edemez. Buna imkân yoktur. Çünkü harpte İngilizlerle silah arkadaşlığı edecek Müslüman milletlerinin sesi çok büyük bir tesir ve kıymet ifade edecektir. Onun için Müslüman dünyası tarihin bu devresinde kendi menfaatinin demokrasi devletleriyle müşterek olduğunu bilmeli ve ona göre hareketini tanzim etmelidir.

Hüseyin Cahid YALÇIN

ELİM BİR HABER

Dahiliye Vekili Fikri Tüzer'i dün akşam kaybettik

Merhumun cenaze töreni bugün yapılacaktır

Ankara, 16 (A.A.) — Teessürle haber aldığımız göre, Dahiliye Vekili ve Erzurum Mebusu Fikri Tüzer bugün saat 17.30 da bir kalb sektesi neticesi olarak hayata gözlerini yummuştur.

Müteveffanın cenazesi Nümune Hastahanesine nakledilmiş bulunmaktadır.

Merhumun hizmetleri

Fikri Tüzer, 1878 de Şumide doğmuştur. Askerî Tıbbiyede tahsilini ikmal ederek Yüzbaşı rütbesi kazanmış ve Gülhane hastahanesinde stajını yaptıktan sonra Paris'e gitmiştir. Avdetinde, Muhacirin umum müdürlüğünde bulunmuştur.

Harbi Umumide vazifesini ifa ettikten sonra Müttarekede Maltaya sürülmüştür. Fikri Tüzer, Milli Mücadeleye iştirak ederek Ankaraya gitmiş, Sıhhiye şube müdürlüklerinde, Sıhhiye müstesarlığında bulunmuş ve Üçüncü Büyük Millet Meclisine Erzurum mebusu seçilmiştir.

1939 senesi Mayıs ayında Parti Genel Sekreterliğine ve geçen Mayısta da Dahiliye Vekiliğine gelen merhum memleketi büyük hizmetler ifa etmiş kıymetli bir vatan evladıydı. Ziyat bütün memleketi derin bir teessürle uyandırmıştır. "YENİ SABAH", Başta Milli Şefimiz olmak üzere Büyük Millet Meclisine, Hükûmete, ve bütün millete baş sağlığı diler. Kederli ailesinin bütün acılarını paylaşıyor. (Sonu Sa. 3 Sü. 6 da)

HİNDİSTANDA

Yeniden bazı yerlerde hâdiseler oldu

Buna rağmen sükûnet her tarafta devam ediyor

Bonbayda, Kalkütada

Intizam ve sükûnet iade edildi

Gandinin kâtibi

kalb sektesinden ölmüş!

Nagpur, 16 (A.A.) — Dün akşam nesredilen tebliğ: Sehrin vaziyetinde kayde değer bir iyileşme vardır. Sokaklardaki manialar kaldırılmış ve dükkânlar yeniden açılmağa başlamıştır. Bununla beraber bir iki mahallede henüz sükûnet avdet etmemiştir.

Cuma akşamı polisler ve askerî kütalar karışıklık çıkaran üç gruba ateş etmiştir. Bu gruplardan biri hastahaneyeye bağlı olan Mor'da yangın çıkarmıştır. İkincisi sokaklarda barikatlar yapmağa ve üçüncüsü de yağmaya teşebbüs etmiştir. Eyalette başka hâdiseler kaydedilmemiştir.

34 Kişi Tevkif Edildi
Bombay, 16 (A.A.) — Dacca'da 34 kişi tevkif edilmiştir. (Sonu Sa. 3 Sü. 5 te)

HİTLER

Slovakyanın Macaristana ilhakı mukabilinde

Macarlardan daha kuvvetli bir askeri yardım beklediğini bildirdi

Macar Başvekilinin mühim sözleri

Londra, 16 (A.A.) — Röyter: Londra'ya gelen habere göre Hitler Macaristana Rusyaya karşı yeni Macar kuvvetleri gönderilmesine muvafık olarak ilhakın teklif etmiştir.

Macar başvekil ve hariciye nazırı M. Kallay Alman umumî karargâhına yaptığı ziyareten dönüşünde parlamento hariciye encümeninde gizli bir toplantıda demiştir ki:

"Hitler Slovakyanın müstakil bir devlet olarak yapılabileceğinden şüphe ettiğini bildirerek Slovakyanın Macaristana ilhakı için tavassut teklifinde bulunmuş ve buna karşılık Macaristandan daha kuvvetli bir askeri yardım istemiştir.

Kendisine bunu nimkânsız olduğunu söyledi, ancak Macar endüstrisinin Alman kontrolüne girmesine ve Almanya'ya yiyecek gönderilmesine muvafakat ettim."

PASİFİKTE

Amerikalılar Salomon adalarına yerleşiyorlar

Timor adasına muvaffakiyetli bir hava hücumu yapıldı

Bir askeri sözcüye göre

Japonlar Salomondan çıkarılıyor

Bir Japon muhribi ağır hasara uğradı

Vaşington, 16 (A.A.) — Salomon adalarında Amerikalılar mevzilerini sağlamlaştırmaktadırlar.

Bu adalarda cereyan eden çarpışmalardan bahseden bir askeri sözcü, Japon kuvvetlerinin burialardan çıkarılmak üzere olduklarını söylemiştir.

Müttefikler Tebliği

Melburn, 16 (A.A.) — Pasifik batı cephelerinde Müttefik (Sonu Sa. 3 Sü. 3 te)

Suriye yeni Başvekilinin beyanları

Beyrut, 16 (A.A.) — Başvekil Sami Bey Selh dün demiştir ki:

— Yeni hükümetin başlıca gayeleri arasında Lübnanın istiklalinin istikrarı ve Büyük Britanya ile muharip Fransa ya olan dostluğun idamesi vardır.

Başvekil yeni hükümetin Suriye - Lübnan dostluğunu takviye edeceğini, halka ihtiyacı olan gıda maddelerini makul fiyatlara temin edeceğini, istiklale ve ihtikarla mücadele edeceğini, ve malî ve idarî bazı nihammeleri tekrar gözden geçireceğini bildirmiştir.

AMERİKA

Birleşik devletler kimya harbine hazır mı?

Nevyork, 16 (A.A.) — Kimya harbi subesi reisi General Porter demistir ki:

Amerika Birleşik devletleri her hangi ölçüde olursa olsun her yerde ve her an lüzum görüldükçe veya icabederse kimya harbine hazır, 25 senelik araştırmalar ve tecrübeler tekniği ve malzeme bakımından çok kuvvetli bir servis yaratmıştır.

Yeni Hariciye Vekilimiz ve Bulgaristan

Ofi ajansı: "Numan Menemencioğlu, Balkanlar ve yakın şarkı alâkadar eden meseleleri halledebilecek olanlardan birisidir," diyor

Sofya, 16 (A.A.) — Hava.

Ofi: Eski hariciye umumî kâtibi Numan Menemencioğlunun İstanbul mebusluğuna seçildikten sonra Türkiye Hariciye vekiliğine tayini Bulgaristanda derin memnuniyetle karşılanmıştır. Bulgar siyasi mahfillerinde, yeni Türk Hariciye Vekilinin uzun yıllardanberi Başvekil Saracoğlunun iş arkadaşı ve onun gibi Atatürkün siyasi görüşlerinin tercümanı olduğu belirtilmektedir. (Sonu Sa. 3 Sü. 6 da)

RUSYA'DA

Kafkasyada

İleri harekât şiddetle devam ediyor

Don dirseğinde

Bütün Sovyet mevzileri delinerek tahrir edildi

Berlin, 16 (A.A.) — Alman tebliği:

Kafkas çevresinde Alman ve Müttefik kütaları kuvvetli düşman artçıların mukarremetini kırmışlar ve gittikçe artan taarruz hareketi ileriye geçmiştir.

Bu hareketler sonunda Sovyet donanması iki büyük taşıt gemisi ile iki kıyı gemisi kaybetmiştir. Başta bir büyük taşıt gemisi ile iki deniz devriyesi ciddi hasara uğratılmıştır.

Don Dirseğinde

Don Büyük Dirseğinin şimal doğu dönemesinde Alman piyade tümenleriyle hızlı tümenler hava kuvvetleriyle iş beraberliği yaparak düşman mevzilerini delmişler ve Don nehrine kadar ilerlemişlerdir. Macar kütaları başarı ile bitirilen çarpışmalarda 16 düşman tankını yok etmişlerdir.

Rus Tebliği

Moskova, 16 (A.A.) — Sovyet ögle tebliği:

15 Ağustos gecesi kuvvetlerimiz Kletskaya cephedeki Kotelnikovo cephedeki çevrelerle Minerlovodi, Çerkask, Maykop ve Krasnodar çevrelerinde düşmanla çarpışma devam etmişlerdir.

Yeni Alman Taarruzları

Moskova, 16 (A.A.) — Almanlar, Kletskaya'nın şimal doğusunda tekrar taarruzlarına başlamışlar ve muharebeye yeni tümenler sokmuşlardır.

Kuban Nehri Geçilemedi

Londra, 16 (A.A.) — Sovyet gece yarısı tebliğine yapılan bir ekte şu izahat verilmektedir:

Kuban nehrini geçmeğe çalışan Almanlar teşebbüslerinde muvaffak olamamışlardır. Rus topçusu 3 köprübaşını tahrir etmişlerdir. (Sonu Sa. 3 Sü. 5 te)

Nereye çıkabilirler?

Harekâtın, önümüzdeki birkaç aylarında inkişafı mümkün olsa bile, bunun Rusyadaki maceraya tesiri çok mahduttur. Buna rağmen, Manş ve Norveç kıyıları taarruza hedef teşkil etmeleri kuvvetle muhtemeldir. Ancak, ne zaman ve nasıl?

Yazan: Emekli General Kemal Koçer

Çıkarma şartları ve imkânları elde ettikten sonra, yerin seçilmesi de önemli bir meseledir. Bir yerdan aranan şartlar şunlardır:

A) Tutunmayı ve harekâtın gelişmesini kolaylaştırmalıdır, B) Düşman kuvvetlerini çekmeli, hırpalamalı ve doğu cephesine yardım işini sağlamalıdır, C) Çıkan kuvvetler kolayca desteklenmeli, denizden ve havadan beslenmeli, hattâ yerleşik kuvvetlerden ve kaynaklardan faydalanmalıdır, D) ıstırrarı bir çekilme halinde büyük zararları maruz kalmamalıdır.

Batı kıyılarındaki çıkarma yerleri şöyle sıralanabilirler:

1 — Manş kıyıları, 2 — Belçika kıyıları, 3 — Hollanda kıyıları, 4 — Norveç kıyıları, 5 — Finlandiya kıyıları

1 — Manş kıyılarına çıkarmadaki güçlükler ve kolaylıklar:

13 ve 14 ağustosta İngiliz uçakları 4 Alman ve 4 İtalyan uçağı düşürmüşler, fakat mih-

(Sonu Sa. 3 Sü. 1 de)

Akdenizde

İngiliz uçakları

4 Alman, 4 İtalyan uçağı düşürdüler

Sardunya hava meydanlarına muvaffakiyetli hücumlar yapıldı

Kahire, 16 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre, Malta İngiliz uçakları Akdenizde bir İngiliz gemi kafilesine taarruz eden Mihver uçaklarını ağır za-yata uğratmışlardır.

13 ve 14 ağustosta İngiliz uçakları 4 Alman ve 4 İtalyan uçağı düşürmüşler, fakat mih-

(Sonu Sa. 3 Sü. 4 te)

MAARİF VEKİLİ

Hasan Ali Yücel, ilköğretim umum müdürü ile birlikte Hasanoglan Köy Enstitüsünü teftiş etti

Ankara, 16 (A.A.) — Maarif Vekili Hasan Ali Yücel ilköğretim umum müdürü Hakkı Tonguç ile birlikte, bu sabah Ankara civarındaki Hasanoglan köy enstitüsüne gitmiş on-

üç aydanberi yapılan ve sayı-sı otuzu bulan binalarla diğer enstitüden yardıma gelen talebelerin faaliyetini tetkik etmiştir.

Adana köylüleri

Bunlar son karara göre borçlandıkları hububatı fazlasile Toprak Mahsulleri Ofisine teslim ettiler

Adana, 16 (A.A.) — Son Kongresyon kararı mucibince Ağustosun 15 inci akşamına kadar hububat borcunu ödemeye davet edilen Adana çiftçileri borçlandığı buğdayı tamamen arpa ve yulafı fazlasile toprak-

ofisine teslim etmişlerdir. Vatan müdafasında daima önde giden Adanalıların kısa bir müddet içinde büyük bir sevk ve gayretle ofis merkezlerine koşarak borçlarını ödemis olmalarından dolayı Seyhan Valisi

Akif İyidoğan mahalli gazetelerle kendilerine takdir ve teşekkürlerini bildirmiştir. Vilâyetin diğer kazalar ve köylüsü de akın akın ofise müriacaat etmektedir.

Bunlar gelecek hafta Tekirdağ'da yapılacak Marmara kürek şampiyonasında İstanbulu temsil edeceklerdir. Teknik neticeler şunlardır:

BAYANLAR

Tek çifte: 1 — Galatasaray 8.8. İki Çifte: 1 — Galatasaray 7.23. (Sonu Sa. 3 Sü. 1 de)

Galatasaray kürek şampiyonu

Çok sıkı bir çekişme halinde devam eden müsabakalar muntazam ve heyecanlı oldu

Su sporları ajanlığı tarafından tertip edilen İstanbul kürek şampiyonluğu müsabakaları dün Yenikapı ile Samatya arasındaki sahada 2000 metre düz hat üzerinde yapılmıştır.

Havanın sert ve denizin dalgalı olmasına rağmen yarışlar muvaffakiyetle başarılmıştır. Şampiyonluğa namzet olan

denizci klüplerimizden Galatasaray, Taksim ve Fenerbahçe ekipleri arasında baştan nihayete kadar çok sıkı bir çekişme halinde devam eden müsabakalar neticesinde Galatasaraylı kürekçiler büyük bir varlık göstererek bayanlar da 15. kidedimli ve kidedimsizlere 11 puan kazanarak 1942 İstanbul kürek şampiyonu olmuşlardır.

Taksim 9 puanla ikinci ve Fenerbahçe 6 puanla üçüncü, Demirsor ve Beykoz üç puanla dördüncü, Kidedimli arasında yapılan yarışlarda tek ve iki çifte Galatasaray, dört tekte Fenerbahçe birinciliği kazandı.

Bunlar gelecek hafta Tekirdağ'da yapılacak Marmara kürek şampiyonasında İstanbulu temsil edeceklerdir. Teknik neticeler şunlardır:

SİHİRBAZLAR KRALI

EBU ALİ SİNA

Yazan :

M. Zeki Korgunat

No. 8

Nakil ve

İktisat hakkı mahfuzdur

Emir Abdullah, ilerde başına örülecek görüp tabii haberdar değildi. Kendisine üç gün, üç gece kaç kurturan Ebu Ali Sina'nın şehirden defolup gitmesine pek sevinmişti. İşte gılgınlardanberi makamında rahat oturuyor, içinde daima yalnız yapıp kalktığı evinde gecelerdenberi korkusunu uyku çekiyordu.

Emir Abdullah, bir gün maddesinde çok evvel kalkmış, kahvaltı dahi etmeden hükümet konusuna gidip makamına oturmuştu. Vakit henüz pek erken olduğu için memurlardan hiç birisi gelmemişti. Daireye herkesten önce gelmeyi adet eden vezir Halit bile belki daha yatıyordan kalkmamıştı.

Emir Abdullahın daireye bu kadar erken geliş sebebini anlamadı. Onu, insanların iradesini elinden alan gizli bir kuvvet sürükleyip getirmişti. Bu gizli kuvvetin emir ve tahakkümü ile hareket ettirilen fakir, o baidan tahi, yardan leziz sabah uykusunu feda etmiş; resmî faaliyet balşaymıca kadar yetmişek minümün bir iş varmış gibi kosa kosa hükümet konusuna gelmişti. Sözümlü ona, oradan memleketi idare ettiği makamında oturuyor; fakat oturmadan başka hiç bir iş görmüyordu. Zaten Emir Abdullahın iş gördüğü, o makama geçiş günündenberi vaki değildi. Her şeyi yapan, her işi gören, hülasa, memleketi idare eden vezir Halitti.

Emir Abdullah, makamında oturma oturma sıklığı:

— Nereyeşse güneş doğacak, hâla gelen giden olmadı; ne tenbel heriflermiş...

Diyerek ayağa kalktı. Kendi kendine bir şeyler mırıldanarak dışarı çıktı. Dar ve bozuk sokaklarda dolaymaya başladı.

Sokaklarda kendisi gibi başı boş dolayan bir iki şahıslar köpekten ve bir kaç uyuz kediden başka canlı mahlika rast lıyamadı. Bu, cidden can sıkıcı bir haldti.

Yıllardanberi ağır bir tahakküm altında idare etmekte olduğun şehir halkı neden bu kadar geç uyanıyor; günlük hayatın için bu kadar geç atılıyor? Halbuki Emir Abdullah, sokaklarda gördüğü şahıslar köpekler gibi zararsız ve sadık tebasının safaktan önce

kalkarak çalışmaya başladığını sanıyordu. Bu zannında aldanmış bir vaziyette gözleriyle göremek anlamıştı.

Emir Abdullah, zihnen hal-ıca tenbelliği ile meşgul olarak dolayıp dururken sokak kapısı arkasına kadar açık bırakmıştı. O zamana kadar Emir Abdullahın gözüne çarpmayan bu evin dış görünüşü fevkalade güzeldi. Yapış tarzı da diğer evlere hiç benzemiyordu. Birer kurtarıcı perde ile kapalı pencereleri yüksek ve geniş. Pencereler tam sabah güneşine karşı açılmıştı. Sabah güneşinin evvela bu pencerelerden içeri dolacağı muhakkaktı.

Emir Abdullahın mimari tarzına uymayan yapıp tarzından ve silt beyaz sırasından başka kırmızı perdeleri de Emir Abdullahın merakını tahrik etmişti. Sokak kapısının arkaya kadar açık olması ise ayrıca merak uyandırmıştı.

Memleketin kanunsuz idare eden Emir Abdullah, hemen kararını verdi. Kendi evine girer gibi içeri daldı. Kendisini büyük bir bahçe ortasında buldu. Bahçeye bir cennet köşesi sekti veren renk renk çiçeklerin nefis kokuları cana can kistacak kadar bol ve keskin idi.

Bahçenin sağ tarafında somaki mermiden yapılmış yerde basamaklı bir merdiven göze çarpıyordu. Merdiven başındaki kapı da açılıp arkaya dayanmıştı.

Emir Abdullah, ayaklarının ucuna basıp basıp yedi basamaklı merdivenden yukarı çıktı; oldukça geniş ve hayli uzun koridora girdi. İki taraftaki odaları birer birer yoklayarak ilerledi. Koridorun başında bir oda daha vardı. Fakat bu odanın kapısı diğer odaların kapıları gibi açık olmayıp kapalıydı.

Emir Abdullah, kapıyı yavaşça itti. Kapı, ufak bir gıcırda bile çıkarmadan açıldı. Emir Abdullah, başını uzatıp içeri baktı ve olduğu yerde donakaldı. Acaba rüya mı görüyordum diye gözlerini oğuş turmayca basladı. Fakat gördüğü rüya değil, hele hayal hiç değil, canlı, capeanlı bir haki-kattı...

(Arkası var)

ŞEHİR HABERLERİ

Festival eğlenceleri

Oyunlar büyük bir rahatlıkla takip ediliyor

Dün saat 17 de Büyükdada Yürükali gazinosunda Eminönü Halkevi sosyal yardım koluna tarafından tertip edilen Festival oyunlarına devam edilmiştir. Anadolunun muhtelif vilayetlerinden getirilen ekipler meyanında Kastamonu ekibinin davulcusu Mahir Karayılan köyünde kendi kendini yetiştirmiş bir davulcu olmasına rağmen yaptığı oyunlar seyircilerin yerinde bir takdirini kazanmıştır.

Eğlenti saat 20 ye kadar hoş bir hava içinde devam etmiş ve hoş bir gün geçirilmiştir. Festival programına nazaran bugün de Büyükdere Beyazpark gazinosunda saat 21 de gösterilere devam edilecektir.

— **Memur alınacak**
Devlet Meteoroloji unum müdürlüğü taşa Meteoroloji istasyonlarında münhal memurlar için bir müsabaka imtihanı açmıştır. İmtihana askerliğini yapmış lise ve orta okul mezunları alınacaktır.

— **Edirne'de elektrik**
Edirne, (Yeni Sabah) — Şehre her akşam saat 19.20 de verilmekte olan ve gece saat birine kadar devam eden Elektrik cereyanı, dününden itibaren her gün öğleyin saat 12.30 dan gece saat 24 e kadar verilmeğe bağlanmıştır.

— **Bu suretle halk gündüz radyo nesriyatından faydalanmakta ve Elektrik cereyanı ile işlemlerde olan müesseseler ve fabrikalar da bu suretle gündüz mesailerine devam etmek imkânını bulmaktadır.** Bu bakımdan bilhassa fabrikatörler bu hareketi sevinçle karşılamışlardır.

— **Tramvaya atılan 197 kişi cezalandırıldı**
Son 4 gün içinde tramvaydan atılan 197 kişi yakalanarak birer lira peşin para cezasına çarptırılmıştır.

— **Kamyondan düşerek öldü**
Müteahhit Mustafanın 12 yaşındaki oğlu Muzaffer kendin malları olan kamyonun basamağında giderken kamyonun şiddetli bir sarımsıtı neticesinde düşerek muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmış ve kaldırıldığı Cerrahpaşa hastahanesinde ölmüştür.

— **Edirne Vekil Valisi**
Edirne, (Yeni Sabah) — Vîlayetimiz vekil valiliğine tayin edildiğini bildirdiğimiz Bingöl vekil valisi Daniş Yardakul Edirneye gelmiş, Karaağaç istasyonunda vilayet erkânı ve memurları tarafından karşılanmıştır.

— **Hint mezhepleri nazarda mükaddestir ve şimdi burada karışmışa çıkan adam, arabaları bazı yabancıların geçtiğini görerek onlara bu mukaddes mezarı karşı lazım gelen ihtiramın gösterilmesini işaret ediyor.**

— **Bunları söylemekle beraber, Guro - Prohita ağrıyan arabaları hâlâ işaret etmekte olan adamı tetkik ediyor.** Arabalar birbirine yaklaştı ve meşgul adamın önünde durdu. Ferhad Guronun kulunağası — Ben bu adamın gözlerini

Zavallı ihtiyar!

Pendikte 90 yaşında bir kadın yüzme bilmediğinden boğularak öldü

Evvelki gün Pendikte feci bir deniz kazası olmuş, 90 yaşlarında ihtiyar bir kadın yüzme bilmediği için denizde boğularak ölmüştür.

Boğulan kadın Pendikte oturan Hamide isminde biriydi. İhtiyar, kiralama olduğu sanda da gezerken serinlemek istemiş ve bilâhare denize girmişti. Fakat yüzme bilmiyen zavallı 90 lık bir daha su yüzüne çıkamamıştı. İhtiyarın cesedi sandalcılar tarafından bulunarak karaya çıkarılmış ve defnine ruhsat verilmiştir.

Üç muhtekir daha

Mal saklıyan üç züccaciye taciri mahkeme tarafından tevkif edildi

Rahmi Tuncbilek adında bir tacir, Sultanhamamda depoları olan Avram Ferit Bahar, İzak Halfon ve İzak Adato isimdeki üç ortağa çok zaman evvel memleketde 500 sandık züccaciye ve emaye eşya getirmiş olduklarını ve satışa arz etmediklerini ihbar etmiştir.

Bunun üzerine zabıta memurları müşteri sıfatıyla müraaat

ederek eşya istemişlerdir. Ticarlar ölmüştüğü söylenmiş, bunun üzerine depoda araştırma yapılarak mevcut mallar olduğu gibi meydana çıkarılmıştır.

Vurguncu tüccarlar 1 numaralı Milli Koruma mahkemesine sevk edilerek sorgularını müteakip her üçü de tevkif olunmuşlardır.

Çocuğunuzu hangi

Okula vereceksiniz?

Yeni ders senesi yaklaşıyor. Bütün talebe velîlerini muhtelif okulların girme şartlarından haberdar etmek üzere her gün bu şartlarda okuyucularımıza bir okulu kayıt ve kabul servisini bildiriyoruz. Herhangi bir okulu kayıt ve kabul şartlarını gazetemiz neşrinde daha evvel çıkmış istişyerler, bize "Okul Servisi", namına mektupla müraaat ederler ve 8,5 kuruşluk posta pulu da gönderilirse cevabın alırlar.

Meden Tetkik ve Arama Enstitüsü

tebasından ve Türk ırkından bulunmak.

B — 18 yaşını bitirmiş, 25 yaşını geçmemiş olmak,

C — İyi hal ve ahlak sahibi olmak "1941—1942 ders yılında mektep müdâvimi olmaları doğru kâğıdı ibraz edeceklerdir."

D — Bulasık hastahakları malî olmamak, sıhhati tam olmak, bünyesi madencilğe ve maden ocaklarında çalışmaya müsait bulunmak,

E — Lise olgunluk diplomasını ibraz etmek, yahut bu derece tahsil gördüğü Maarif Vekâletince tasdik edilmek,

F — Nüfus büvîyet cüzdanı ve dört adet vesika fotoğrafı vermek.

7 — Avrupa'ya gönderilecek talebe, avdetlerinde tahsillerin için iki misli müddette İktisat Vekâleti emrinde hizmet edeceklerine veya tahsil masraflarını defaten ödeyeceklerine dair müteselsil kefilî bir taahhütname vereceklerdir.

8 — 30/9/1942 akşamına kadar istida ve evrakı müsbitlerini Ankara'da Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Genel Direktörlüğüne getiren veya gönderen namzedin 13/10/1942 gününde Ankara'da sıhhi muayeneleri ve 15/10/1942 de gene Ankara'da aşağıdaki derslerden yazılı müsabaka imtihanları yapılacaktır.

A — Cebir, B Hendese, C — Fizik, D — Kimya, E — Ecnebi dil, F — Nazari hesap, G — Mîsellest, H — Mihanik, I — Jeoloji.

— **Hayır, hayır hayır...** Aldanmıyorum. Bu adam o id... Önde iki arabada oturanlar artık yola düzeldikleri için bu hâdiseden haberdar değillerdi. Zaten Ferhat bu Hintliye pek az ehemmiyet vermişti. Genç Prensi, gayesine yaklaştıkça etrafındaki tehlikenin azaldığını, hattâ bîbâhutun zail olduğunu hükmediyordu. Arık dümanlarını tamamiyle mağlûp ettiğini kanıtlı. Şimdi onun bir tek endişesi tahta çıkacak, Ramadon tahtındaki haklarını kabul ettirmek değildi. Bu cihetten yüzde yüz emindi. O yalnız Melikayı düşünüyordu. Maamefiñ elime geçmek üzere olan büyük iktidar ile Melikayı da bulucasına kâidî. Derhal büyük babaşına kavuşacak; tahttaki haklarına sahip olacaktı; âdetü bu ikisini olmuş bitmiş addediyo, simiden kendinde emretmek hükmetmek araları uyanıyordu.

— **Hayır, hayır hayır...** Aldanmıyorum. Bu adam o id... Önde iki arabada oturanlar artık yola düzeldikleri için bu hâdiseden haberdar değillerdi. Zaten Ferhat bu Hintliye pek az ehemmiyet vermişti. Genç Prensi, gayesine yaklaştıkça etrafındaki tehlikenin azaldığını, hattâ bîbâhutun zail olduğunu hükmediyordu. Arık dümanlarını tamamiyle mağlûp ettiğini kanıtlı. Şimdi onun bir tek endişesi tahta çıkacak, Ramadon tahtındaki haklarını kabul ettirmek değildi. Bu cihetten yüzde yüz emindi. O yalnız Melikayı düşünüyordu. Maamefiñ elime geçmek üzere olan büyük iktidar ile Melikayı da bulucasına kâidî. Derhal büyük babaşına kavuşacak; tahttaki haklarına sahip olacaktı; âdetü bu ikisini olmuş bitmiş addediyo, simiden kendinde emretmek hükmetmek araları uyanıyordu.

— **Hayır, hayır hayır...** Aldanmıyorum. Bu adam o id... Önde iki arabada oturanlar artık yola düzeldikleri için bu hâdiseden haberdar değillerdi. Zaten Ferhat bu Hintliye pek az ehemmiyet vermişti. Genç Prensi, gayesine yaklaştıkça etrafındaki tehlikenin azaldığını, hattâ bîbâhutun zail olduğunu hükmediyordu. Arık dümanlarını tamamiyle mağlûp ettiğini kanıtlı. Şimdi onun bir tek endişesi tahta çıkacak, Ramadon tahtındaki haklarını kabul ettirmek değildi. Bu cihetten yüzde yüz emindi. O yalnız Melikayı düşünüyordu. Maamefiñ elime geçmek üzere olan büyük iktidar ile Melikayı da bulucasına kâidî. Derhal büyük babaşına kavuşacak; tahttaki haklarına sahip olacaktı; âdetü bu ikisini olmuş bitmiş addediyo, simiden kendinde emretmek hükmetmek araları uyanıyordu.

— **Hayır, hayır hayır...** Aldanmıyorum. Bu adam o id... Önde iki arabada oturanlar artık yola düzeldikleri için bu hâdiseden haberdar değillerdi. Zaten Ferhat bu Hintliye pek az ehemmiyet vermişti. Genç Prensi, gayesine yaklaştıkça etrafındaki tehlikenin azaldığını, hattâ bîbâhutun zail olduğunu hükmediyordu. Arık dümanlarını tamamiyle mağlûp ettiğini kanıtlı. Şimdi onun bir tek endişesi tahta çıkacak, Ramadon tahtındaki haklarını kabul ettirmek değildi. Bu cihetten yüzde yüz emindi. O yalnız Melikayı düşünüyordu. Maamefiñ elime geçmek üzere olan büyük iktidar ile Melikayı da bulucasına kâidî. Derhal büyük babaşına kavuşacak; tahttaki haklarına sahip olacaktı; âdetü bu ikisini olmuş bitmiş addediyo, simiden kendinde emretmek hükmetmek araları uyanıyordu.

— **Hayır, hayır hayır...** Aldanmıyorum. Bu adam o id... Önde iki arabada oturanlar artık yola düzeldikleri için bu hâdiseden haberdar değillerdi. Zaten Ferhat bu Hintliye pek az ehemmiyet vermişti. Genç Prensi, gayesine yaklaştıkça etrafındaki tehlikenin azaldığını, hattâ bîbâhutun zail olduğunu hükmediyordu. Arık dümanlarını tamamiyle mağlûp ettiğini kanıtlı. Şimdi onun bir tek endişesi tahta çıkacak, Ramadon tahtındaki haklarını kabul ettirmek değildi. Bu cihetten yüzde yüz emindi. O yalnız Melikayı düşünüyordu. Maamefiñ elime geçmek üzere olan büyük iktidar ile Melikayı da bulucasına kâidî. Derhal büyük babaşına kavuşacak; tahttaki haklarına sahip olacaktı; âdetü bu ikisini olmuş bitmiş addediyo, simiden kendinde emretmek hükmetmek araları uyanıyordu.

Okuyucu

Diyor ki:

Çiftçi arabaları için kazanç vergisi var mı?

Manisanın Domanıye köyünden Hasan Öz yazıyor:

"Ben çiftçiyim, bundan bir kaç gün evvel köyümüzde ben yok iken bir kazanc memuru gelecek köydeki arabaları gayri mesul bir kimseye sormuş. O adam da arabaları söylemiş, o da bir zabıta tarak bana kazanç tahakkuk ettirmiş. Ben buna haber alınca derhal merkeze gelecek bir arzual ile müraaat ettim. Ne cevap alsam beğenilmez? Kazancın yarısını yahr da öyle tahakkuk yapılsın, dendi. Kanunen kazancın dahil olması caiz olmayan çiftçi arabasının nasıl kazancını verebildim? Vermedim. Memurun yaptığı hareketin cezasını ben mi vereceğim? Lütfen bunu büyüklerimize bildirin de böyle bir kanun varsa itiraz edileysin."

İZMİRTE

Binlerce kırmızı lira bulunan bir define aranıyor

Harbi Umumi senelerinde eşya tarafından İzmir civarında bir yere saklandığı sanılan büyük bir definenin meydana çıkarılması için evvelki gün şehrimizden üç kişilik bir heyet İzmir hareket etmiştir.

Söylendiğine göre bu define binlerce altın lirayı ihtiva etmekte imiş. Heyete eskiden tahabitt işleriyle uğraşan Burhanettin isminde bir zat riyaset etmektedir.

Bu zat evvelce de bu gibi bazı teşebbüslerde bulunmuşsa da müsbet bir netice elde edilememiştir.

— **Üniversite üçüncü devre kampı bugün açıldı**

Üniversite 3 üncü devre kampına iştirak edecek talebeler Üniversite merkez binasında toplanarak kamp mahallisi olan Pendide hareket edeceklerdir.

3 üncü devre kampı 5 Eylül Cumartesi akşamı nihayet bulacaktır.

— **Edirne'de süt mahsulünün işlenmesi sona erdi**

Edirne, (Yeni Sabah) — Bu yıl süt mahsulünün işleme mevsimi sona ermiştir. Beyaz ve Kaser peyniri işleyen mandiraların işleri azaldığından bunlar yakında kapanacaktır.

Kasım içindeki sütünün imal edilip Buzhane gömülmüş olan kaser ve peynirler buzhanelerin çıkarılarak piyasaya arz edilmektedir.

Şimdilik peynir satışları az hane üzerinde transfer suretiyle yapılmaktadır.

Hâlen piyasada perakende olarak Beyaz Peynirin kilosu (100 — 130), Kaserin de kilosu 180 — 200 kuruş arasında satılmaktadır.

— **İş Bankası memur alıyor**

İş Bankasında çalıştırılmak üzere 10 memur alınacaktır. Bunlar için 24 Ağustos'ta bir müsabaka imtihanı açılacaktır.

FIKRA

Her şey bitti, calgıcılar kaldı

Yazan : AKA GÜNDÜZ

İstanbul belediyesinin personel kadrosu çok dar. Gergi sayıya, gereği defterde yazılır ama o sayıda adam bulamıyor. Bu yüzden ad personelle bir çok iş görmek, hele su zamanda zorun zordur. Bunun için Belediye işlerine bakarken insan gözü günün de takmahız.

Buna karşı Belediyeden de bir şey istiyebiliriz. Meselâ personeli içinde bir iki muzip zat var. İkide birde ortaya bir muziplik alıp yana çekilir seyrediyor. Bir iki iş olsa şükür der geçeriz. Fakat tayında bırakmaga niyetleri yoll gibi.

Şimdi de calgıcıları imtihan ettirmek gibi bir fikir daha ortaya atılır.

İnsan şey sanıyor, hani Belediyeye calgılarına acmış dal Yardım Fasından ayık bölü-yacak da! Onun için imtihan dan geçiriyor!

İstanbuldaki calgılı yerlerin hepsindeki calgıların durumu apaçıktır. Üçü beşi müstesna, hemen hepsi de fakir vatandaşlardır. Namusu dairesinde beş on para kazanıp çokuk çocuk beslemeye bakıyorlar. Güzel çalanlar çok müşteri bulurlar, orta çalanlar az, kötü çalanlar hiç... Calgıcı ile müşteri arasında bu, değişmez, manevi bir kanun hâlini almıştır.

Calgıcı; ölmüş ölüğün iç yığını has Urfa diye satan badekal, ekmeği hamur yutturan fırıcı değildir. İlim ve irfan madrabazı da değildir. Mahi sesli sadalı bir surette meydana dandadır. Hoşlaursun oturur dinlerim, beğenmezsem çekilir giderim. Beni öyle bir yer göğsüne tabanca dayayıp zolla sokmazlar ki.

Eğer fena bir calgıda kendi kendine oturmussam, o benim zevksizliğimden ileri gelmiştir. Başka hiç kimsede suç yoktur.

Büyük bir müesseseler tabiidet ki iyi bir saz takımı kılalar. Çünkü müsterisini kollamak menfaati icabıdır. Bozuk düzen takımların da kendilerine göre dinleyenleri bulunabilir.

Eğer mutlaka bir imtihan dan geçirmek gerekiyorsa bu olsa olsa müesseseler ve meyhanesahiplerini ilgilendiren bir iş olur.

Yabancı tebedan olup da çalışmak isteyenlere ihtisastık bir vermek için yapılan imtihan bile yerinde değildir, hattâ bir muvazaadır. Bunlar da o manevi kanundan kaçamazlar. Yabancı sanatkarların gelip çalmalarına gelince, bu da hükümete düşer. Muvafık görüldüğü izin verir, görmediğini bırakmaz.

Saatlik işleri bile başından aşkın bir Belediyeyi bu gün seylelerle uğraştırmak maddi bir suç teşkil eder.

Kimi Bekhoven'in dâdugundan hoşlanır, kimi Emin ustanın zarfından, kimi virtuosodur, kimi falsolu utçur.

Meselâ be, darbukadan hoşlanırım, gıfte nâralı klarnet bayılırım. Demek ki İstanbul gelince — İtriden, Dede efendiden imtihan veremedi diye — sulukuleye gidip bayat Gülistanı takımı "Haliyem" yecek miyim? Böyle şey mi olur?

Bütün mesele; Belediyeyi fuzulî yere meşgul etmemek bir, bir çok yüz çocuk çocuğu besleyebilmeye çalışan calgıcıları rahat bırakmak idi.

TAKVİM

Hızır 104 GÜN 229 AY 8		
1351	17	1358
Şaban	Ağustos	Ağustos
4	1942	4

PAZARTESİ

Güneş	Öğle	İkindi	
10.03	5.10	9.00	Kanal
6.10	13.18	17.07	Vasati
Akşam	Yatsı		
12.00	1.42	8.00	Kanal
20.07	21.50	4.14	Vasati

(Arkası var)

Topkapı Fukaraperver müessesesi

Kimseye avuç açmadan hatırlıyanların mütevazih yardımlarıyla çalışan bu hayır yuvası, 5-11 çocuklu 250 aileye devamlı surette yardım ediyor

Şehrin en kuytu köşelerinden birinde 34 yıldanberi durmadan çalışan Topkapı Fukaraperver müessesesi geçen ay kongresini yaptı.

Konay kurumundan sonra Türkiye'nin en eski hayır teşekülü olan bu müesseseyi Sinop mebusu doktor Galip Hakkı Üstün tamamen şahsi teşebbüsü ile kurmuş, 30 yıl bizzat işlettiğinden sonra fakirleri ile beraber kurumu da hayat ve mesai arkadaşları olan eşi Tevhide Üstün ile Erzurum mebusu Nakiye Elgünün şefkatli ellerine tevdi ederek hayata gözlerini yummuştur.

Bütün memleket hayırsahiplerine örnek olan bu, bürümlük için sesini ve kırsızlık narkten, onun müessesesini ayınu titizlikle yaşatan bugünkü arkadaşlarına da teşekkürü borç biliriz.

Galip Hakkı Üstünün müessesesi, şehrin yetim kalın bir köşesinde, Topkapıda, müteakıf fakir kütlenin ümit ile el ve bel bağladığı bir hayır kurumudur. Bu fakir kütlenin hastasına doktor ve ilaç bulan, çıplaklığı giderip, açını doyuran, ağıda kalanını barmırdır, soğukta kalanını ısıtıran, hülasa yaşama gücünü ve imkânı ile karşılamış olanlarına imkân veren ve tertierine derman olan bu müessesese, tevazu ile kimsenin dikkat nazamın çekmeden çalışıp durmaktadır.

Fakirler için de olsa kimseden para istemiyen, kimsenin huşurunu bozmıyan bu teşekkülün mesaisini mümkün kılanlar da mütevazı bütçelerinden sekat, sadaka, kurban gibi teberrurlar ayırıp buraya gönderen orta halli vatandaşlardır.

— **Bu adam ne istiyor?** Diye sordu.

Sivo mabedinin büyük Brehmeni izah etti:

— **Bize, Brehmenlerin Musarama ismini vererek taziz ettikleri bir makberi işaret ediyor.** Musarama bize bir azizdir. Halbuki civardaki Müslümanlar buna "Musarsmak", derler. Hakikatte bu bir kabirdir. Ve burada bir adam yatar. Ama bu adam ne Musarama, ne de Musarsmak. Bu Mösöy Reymon isminde bir Fransızın kabridir. Bu Fransız Nizam mülkünün istiklali uğrunda vaktile kahramanca dövülmüş, iki yüz sene evvel Hintlilerin silâhını, ilgiliz si-

=HİNT ESRARI=

No.

—74—

lâhına karşı muzaffer kılınmış olanlardan biridir. O zaman dandberi bu Fransız Hintliler büyük bir hürmet ve kutsiyet bahşetmişler, fakat zamanla onun asıl ismi kaybolarak yaptığı asil hizmetler unutulurak kendisine her meşrep istediği münasip gördüğü şekilde menkibeler, hurafeler uydurmuşlar.

— **Şimdi bu makber bütün Hint mezhepleri nazarda mükaddestir ve şimdi burada karışmışa çıkan adam, arabaları bazı yabancıların geçtiğini görerek onlara bu mukaddes mezarı karşı lazım gelen ihtiramın gösterilmesini işaret ediyor.**

— **Bunları söylemekle beraber, Guro - Prohita ağrıyan arabaları hâlâ işaret etmekte olan adamı tetkik ediyor.** Arabalar birbirine yaklaştı ve meşgul adamın önünde durdu. Ferhad Guronun kulunağası — Ben bu adamın gözlerini

hiç beğenmiyorum, dedi.

Hintlinin, sefil perişan bir kuyafeti var. Çok uzun boy, fakat son derece zayıf, birime pek yakın olan gözleri, sık kırpıklarının karartısı altında çok parlaktı. İlk arabayından geçerken Ferhad uzun uzun baktı. Sonra yerlere kadar eğildi. İkinci arabada kendin hissesine, ilâhi zaman nâfiz başkaları Censide; Missa Birbek ve Gizel üzerine in'îlaf etti. Nihayet üçüncü araba geçiyordu. Sara kocasıyla yanyana. Rahmi de bu arabada bulunuyordu. Sara meşgul adamı görünce bir hayret ve endişe sayhası çıkarmaktan kendini alıkoymadı. Rahmi:

— **Ne var? Ne oldu?** Diye sordu.

— **Kadın sağın, perişan, endişe içinde gözlerini meşgul adandan ayırmıyordu. Neden sonra titrek, mütereddit bir sesle cevap verdi:**

— **Bu adam... Evet o, Ben**

bu adamı gördüm. Hem de Bombayda gördüm... Bombayda otele gelip yılan oynatan fakir...

Rahmi hemen arabacıya hay kırıdı:

— **Dur...** Ve birden arabadan aşağıya sığırdı... Bir saniye bile vakit geçirmemişti. Ancak araba meşgul adamın önünden beş on adım kadar geçmişti. Rahmi atlamasıyla geriye dönmüş bir olduğu halde ortada kimses yoktu. Hintli sırta kadem basmıştı...

Bir iki saniye tereddüt ettikten sonra Rahmi rengi atmış, canı sıkılmış bir halde geri döndü. Hâşim de büyük bir hayret ve merak içinde idi. Adamın nasıl bir duman gibi kaybolup gittiğini görmüştü. Karısına dönerlek:

— **Aldanmadığına emin misin? Bu adam o mu acaba?** — **Şunu da bil ki bütün Hintliler birbirine benziyor.**

